



KNVVVL

Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart

Jaarverslag 2023





Foto Kjeld van Druten





Colofon

Productie & coördinatie:

Sanne de Bonte (KNVvL Bonds bureau Marketing & Communicatie),
Hester van Bork (dehertaler.info)

Fotografie:

Alex Barends	Ben Ullings
Bob Drayer	Britt Mink
Eric Munk	Fanny Hopmans
Fonsz Kriegsman	Frank Moorman
Frank Mulder	Frederike Vonk
Jan den Hartog	Jos Bouman
Kjeld van Druten	Paul van den Berg
Ronald Overdijk	Wim de Gier
Wout Sunderman	

Vormgeving en druk: Print Productions, Heerhugowaard

© KNVvL

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van
druk, microfilm, fotokopie, magnetische of digitale media, plaatsing
op websites, of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Voorwoord van het Hoofdbestuur	4
Bonds bureau	7
Ledenservice	8
Operations	8
Veiligheid	10
Juridische commissie	10
Medische commissie	11
Afdelingen	
Aerobatics	12
Algemene Luchtvaart Afdeling	13
Ballonvaren	15
Deltavliegen	17
Drones/Onbemand	19
Gemotoriseerd Vliegen	20
Historische Luchtvaart	22
Luchtvaartkennis	24
Luchtvaartwetenschappen	25
Modelvliegsport	26
Parachutespringen	28
Paramotorvliegen	30
Paragliding	32
Zweefvliegen	34
Ledenaantallen	36
Onderscheidingen	36
Financiën	37
Hoofdbestuur, Raad van Advies en Bonds bureau	38
Hoofdbestuur	38
Raad van Advies	38
Medewerkers verenigingsbureau	38
Woordenlijst	39

■
Ik ben lid van de
KNVvL omdat ik
zorgeloos wil vliegen

Voorwoord van het Hoofdbestuur

Hierbij tref je het jaarverslag 2023 van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart.

Het was een jaar waarin we vrij van enige covid maatregelen weer gewoon konden vliegen en elkaar ontmoetten. Traditioneel traptten we het vliegjaar af met onze GA Season Opener. Op 11 maart 2023 kwamen 150 enthousiaste luchtvaarders naar het gezamenlijke evenement van KNNvL, AOPA, NACA, EASA, DGLM, LVNL en NIN. Er werd niet alleen stilgestaan bij vliegveiligheid, maar ook bij duurzaamheid, een thema dat steeds belangrijker wordt, óók voor de luchtsport.

Als Hoofdbestuur hebben we het Bonds bureau ondersteund door onze speerpunten in 2023 verder op te pakken:

1. Het creëren van meer ruimte voor de lichte luchtvaart;
2. Het functioneren als gekwalificeerde organisatie voor luchtsport en luchtvaart;
3. Het zijn van het expertisecentrum ten aanzien van regel- en wetgeving.

Ten aanzien van het creëren van meer ruimte voor de lichte luchtvaart hebben we ook dit jaar vol ingezet op het leveren van onze expertise in diverse overleggen. Daarnaast hebben we de samenwerking met een lobbybureau voortgezet, om onze invloed op beleid ook op het hoogste niveau te kunnen uitoefenen. Voor het functioneren als gekwalificeerde organisatie zijn de eerste stappen gezet met een inventarisatie van de mogelijkheden daartoe.

Zoals altijd is ons belang bij Just Culture onveranderd gebleven. Veiligheid stond en staat hoog op de agenda en daar is de laatste jaren aandacht voor een (sociaal) veilige omgeving bij gekomen. Als KNNvL dragen wij ook hier ons steentje bij. Dat doen we onder andere door het hanteren van goede klachtenprocedures in samenwerking met NOC*NSF, het uitdragen van veilig vliegen in nieuwsbrieven en deelname aan diverse op vliegveiligheid gerichte symposia.

Na het aanpassen van de statuten eind 2022 werd in de KNNvL-ledenraad van 28 juni 2023 het geactualiseerde Huishoudelijk Reglement (HR) vastgesteld. Voor de volgende stappen (statuten- en HR-wijziging fase II) werd een planning vastgesteld waarbij de activiteiten merendeels in 2024 en 2025 worden uitgevoerd.

We kunnen nog meer goed nieuws delen van het afgelopen jaar. Een greep uit de hoogtepunten van 2023:

- De KNNvL is trots op haar sporters en hun nationale en internationale prestaties. Opvallend is natuurlijk het wereldkampioenschap op de ACRO World Tour Paragliding van Luke de Weert! Er zijn meer mooie prestaties, daarover lees je verderop in de verslagen van de afdelingen.
- Ook dit jaar zijn er weer diverse onderscheidingen en medailles uitgereikt. In het jaarverslag is hier een aparte paragraaf over opgenomen. Alle ontvangers nogmaals van harte gefeliciteerd!
- In april 2023 publiceerde de KNNvL haar position paper over U-space.
- De Algemene Luchtvaart Afdeling (ALA) organiseerde op 13 oktober 2023 samen met de NIN, het Netherlands General Aviation Symposium met als thema "een duurzame en vitale General Aviation".
- In november 2023 is het eerste KNNvL bestuurderscongres georganiseerd met als keynote speaker Katja van Bijsterveldt, luchtvaartofficier bij het Openbaar Ministerie.
- In 2023 werd voor het eerst een overkoepelend KNNvL lifestyle magazine uitgegeven: PH-001. Het beoogt de verbinding tussen de KNNvL en alle afdelingen te versterken, het KNNvL-gevoel te vergroten en vooral onze mooie en mediagenieke sporten beter te promoten. Op het bestuurderscongres in november zag PH-001 het licht.
- De in november 2023 afgetreden voorzitter Maarten Haverkamp ontving een gouden medaille vanwege zijn grote inzet voor de KNNvL.



Presentatie eerste PH-001 op het bestuurderscongres.



Denise Eikelenboom voorzitter



Harald Bresser vicevoorzitter

Wat betreft de vier principes van goed sportbestuur (**verantwoordelijkheid, democratie, maatschappij en transparantie**) zoals die door NOC*NSF worden voorgeschreven, hebben we als Hoofdbestuur in 2023 het volgende gedaan:

- **Verantwoordelijkheid:** in samenwerking met directeur Rembert Groenman is gewerkt aan het scherp hebben van verantwoordelijkheden binnen de organisatie en te zorgen dat hier in de werkprocessen naar gehandeld wordt. Daarnaast hebben wij onze jaarlijkse bestuursevaluatie uitgevoerd, waaruit geen zorgpunten naar boven zijn gekomen.
- **Democratie:** alle beleids- en financiële stukken worden ter goedkeuring voorgelegd aan de KNVvL-ledenraad. Ook hebben we het voorzittersoverleg voortgezet waardoor alle afdelingen goed aangesloten zijn bij de laatste ontwikkelingen.
- **Maatschappij:** na iedere vergadering van het Hoofdbestuur hebben we de leden en plaatsvervangend leden van de KNVvL-ledenraad, de voorzitters van de afdelingen, de medewerkers en onze Raad van Advies op de hoogte gebracht van de besluiten die we namen en overige zaken die we bespraken.
- **Transparantie:** door bovenstaande acties willen we bereiken dat het transparant is wat het Hoofdbestuur beslist en hoe we tot beslissingen zijn gekomen. Ook op het gebied van financiële transparantie zijn verbeteringen bereikt, door de input van de Commissie Financiële Huishouding te implementeren.

Tenslotte hebben we in november 2023 afscheid genomen van voorzitter Maarten Haverkamp. Hij is opgevolgd door Denise Eikelenboom. In september 2023 traden Ilona Crommentuyn en Amanda Tijben tijdens een extra ledenraadsvergadering toe tot het Hoofdbestuur.

Het Hoofdbestuur kwam in 2023 bijeen voor:

- 10 Hoofdbestuursvergaderingen
- 3 Ledenraadsvergaderingen
- 1 Overleg Raad van Advies
- 3 Voorzittersoverleggen

Namens het Hoofdbestuur,
Denise Eikelenboom, voorzitter
Harald Bresser, vicevoorzitter

Over de KNVvL

De Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart (KNVvL) is de nationale vereniging voor alle luchtporten. De KNVvL is opgericht op 19 oktober 1907 als 'Vereeniging ter Bevordering van de Luchtscheepvaart' en behartigt de belangen van alle luchtporten in Nederland. De KNVvL is aangesloten bij Fédération Aéronautique Internationale (FAI), de World Air Sports Federation, European Air Sports en NOC*NSF.

Hare Koninklijke Hoogheid
Prinses Beatrix is beschermvrouwe
van de KNVvL.



Exit Frouwke Kuijpers
bij tandemsprong tijdens
pensioen afscheid



Landing Ronald Overdijk met
KNUvL vlag op bestuurderscongres

de loop van 2024 worden ervaren. In het verlengde hiervan zijn wij op financieel vlak overgestapt van Exact Globe naar Exact Online. Exact Online is goed te combineren met Flightdeck, waardoor onze financiële dienstverlening efficiënter wordt.

Evenementen

In 2023 heeft het Bonds bureau in samenwerking met vrijwilligers twee mooie evenementen georganiseerd: de GA Season Opener op 11 maart in het Nationaal Militair Museum en de Congresdag voor bestuurders op 11 november op Breda International Airport. Deze evenementen zijn enthousiast ontvangen en willen we de komende jaren herhalen.

Doelen 2023

Het jaarplan 2023 was de leidraad voor onze doelen en ambities in 2023. Elk kwartaal werd gekeken hoe ver we waren, wat er nog moest gebeuren en in hoeverre onze ambities realiseerbaar waren. Eind 2023 kunnen we concluderen dat het merendeel van de gestelde doelen in 2023 door de hele organisatie zijn behaald. Dit zul je verder in het jaarverslag teruglezen. De doelen die niet behaald zijn, maar nog wel van belang zijn, worden meegenomen in het jaarplan van 2024.

Namens alle medewerkers van het
Bonds bureau,
Rembert Groenman, Directeur



Medewerkers Bonds bureau

Ledenservice

Ledenservice is het eerste aanspreekpunt voor onze leden. Wij ondersteunen daarbij ook bij het afnemen van de theorie-examens van KEI (KNVvL Examinering Instituut) en de onafhankelijke stichting STEBZ (Stichting Theorie Examens Ballonvaren en Zweefvliegen).

Sinds eind 2023 zijn we nauw betrokken bij de migratie van onze oude CRM-systeem Renflex, naar het nieuwe CRM-systeem Flightdeck van FOYS. Dit vergt veel tijd en na een onrustige start hopen we in 2024 volledig geïntegreerd te zijn in het nieuwe systeem. Dit zal ervoor zorgen dat leden hun KNVvL-zaken makkelijker kunnen regelen.

Begin dit jaar was er een fout bij het printen van de ledenpassen. Gelukkig hebben we dit snel kunnen herstellen door digitale ledenpassen uit te geven aan leden met een verkeerde fysieke pas. Met het nieuwe CRM-systeem in het verschiet was dit meteen ook een goede aanleiding om de eerste stappen te zetten naar een digitale ledenpas voor al onze leden. Dit introduceren we in 2024.

KEI (KNVvL Examinering Instituut)

Het KEI verzorgt de examens en de uitgifte van certificaten/vliegbrevetten voor vele lucht sporten. Het KEI ondersteunt de examencommissies van verschillende lucht sportafdelingen bij de praktische uitvoering van een examen.

Na een aantal jaren COVID zijn de aanmeldingen voor de examens dit jaar gelukkig goed bijgetrokken. Er is ook een start gemaakt met het digitaliseren van bepaalde examens. Dit werken we verder uit in 2024.

STEBZ (Stichting Theorie Examens Ballonvaren en Zweefvliegen)

STEBZ is de onafhankelijke Stichting Theorie Examens Ballonvaren en Zweefvliegen, opgericht om bepaalde staatsexamens af te kunnen nemen. Het KEI zorgt voor de praktische organisatie van deze examens.

Per 1 september 2023 heeft John van Lieshout het voorzitterschap overgenomen van Chris Borra. Samen met Rob den Boer en Noah Verhoef vormt hij het nieuwe bestuur van STEBZ. Zij zullen zich inzetten voor onder andere de automatisering van examens en goed contact met overheidsorganen.

Operations

Bestuurlijk

De operationele werkzaamheden van de KNVvL worden gecoördineerd door het Bonds bureau. Het bureau voert hierbij werkzaamheden uit, overlegt met Directoraat-generaal Luchtvaart en Maritieme zaken (DGLM), Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL), de Inspectie Leefomgeving en Transport (IL&T), Defensie, provincies en gemeenten. We worden hierbij inhoudelijk ondersteund door specialisten van de vliegende afdelingen. De lopende dossiers hebben betrekking op luchtruim en regelgeving.

De KNVvL Centrale Commissie Luchtruim (CCLR) heeft luchtruimzaken als dossier. In deze commissie zitten vertegenwoordigers van de (semi)vliegende afdelingen. De

commissie kan onder verantwoording van het Hoofdbestuur acties initiëren en uitvoeren.

De KNVvL is verder internationaal aangesloten bij Europe Air Sports (EAS). Deze organisatie behartigt de luchtsportbelangen, voornamelijk qua wetgeving op Europees niveau bij de Commissie in Brussel en bij EASA in Keulen. Enkele afdelingen hebben een eigen luchtruimcommissie en/of hebben een zetel in Europese luchtsportorganisaties zoals de European Gliding Union (EGU), de European Microlight Federation (EMF) en de European Powered Flying Union (EPFU).

Bondsbureau

De KNVvL heeft drie deeltijd werknemers bij de afdeling Operations in dienst die werkzaamheden uitvoeren, vrijwilligers aansturen en dossiers coördineren. De inzet, kennis en betrokkenheid van deze vrijwilligers is groot en voor het integraal behandelen van dossiers en knelpunten onmisbaar.

Overheid

Voor de sector zijn er diverse beleidsdocumenten van toepassing, waarbij de Luchtvaartnota 2020-2050 en de Luchtruimherziening 2023 de belangrijkste zijn. De nota is al enige tijd geleden vastgesteld en hierin is een prioriteitstelling ten aanzien van soorten luchtverkeer vastgelegd. Het programma Luchtruimherziening 2023 loopt nog steeds (na de formele start in 2019) en wordt stapsgewijs doorgevoerd. Beide documenten zijn ingegeven door de sterk veranderde omstandigheden zoals (pre-COVID) toenemend luchtverkeer, de geplande opening van Lelystad, klimaat- en emissie-eisen en afnemend maatschappelijk draagvlak voor geluidsoverlast. De opening van Lelystad is voornamelijk uitgesteld, waarbij deze luchthaven en Schiphol ook nog geen milieuvergunning hebben.

Het Hoofdbestuur heeft de luchtruimherziening als het belangrijkste dossier voor de KNVvL aangemerkt. De KNVvL is en blijft dus betrokken bij de luchtruimherziening. Regelmatig worden we geïnformeerd door LVNL en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en leveren we gevraagd en ongevraagd commentaar op plannen.

U-space

De ontwikkelingen in U-space gaan snel. Hieronder valt het – onder gebruiksvoorwaarden – aanwijzen van lager luchtruim ten behoeve van Beyond Visual Line of Sight (BVLOS) dronevluchten. Hierbij is voldoende afstand tussen de drones en andere (on)bemande vormen van luchtvaart en de luchtsporten natuurlijk een voorwaarde.

De KNVvL is partner in de Drone Council Nederland (DCNL). Het doel hierbij is om het overleg tussen overheid, branche-organisaties, fabrikanten en andere belanghebbenden te stroomlijnen via een vaste programmaorganisatie. Ook is binnen de Centrale Commissie Luchtruim (CCLR) een aparte werkgroep U-space opgesteld.

KNVvL Luchtruim politieke lobby

Het Hoofdbestuur heeft de luchtruimherziening als het belangrijkste dossier voor de KNVvL aangemerkt. Naast alle bestaande inspanningen om onze inbreng op de luchtruimherziening te verzekeren, is ervoor gekozen om vanuit het bureau ook in te zetten

op het politieke traject. Zo is er een lobbyplan opgesteld en worden kamerleden actief benaderd. Na de verkiezingen van november 2023 is opnieuw beoordeeld welke kamerleden we het best kunnen benaderen. Het doel hierbij is dat de belangen van de KNVvL en de GA terechtkomen in partijprogramma's en besproken worden tijdens de commissieoverleggen luchtvaart. Lobbybureau Meines, Holla en Partners (MHP) uit Den Haag ondersteunt ons sinds 2022 in dit traject.

Qualified Entity

We streven ernaar om als Qualified Entity (QE) in eigen beheer de brevetten en bevoegdheden voor alle luchtsporten uit te geven. Een QE moet aan strikte voorwaarden en kwaliteitseisen voldoen. De aanvraag van de QE-status kost daarom veel tijd en is in 2023 nog niet afgerond.

GA-Platform DGLM

De KNVvL neemt deel aan het General Aviation Platform (GA-Platform) dat vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Directoraat-generaal Luchtvaart en Maritieme zaken (DGLM) wordt georganiseerd. Het GA-Platform vergadert op reguliere basis, samen met de GA-partners Aircraft Owners and Pilots Association (AOPA), National Advisory Committee for Aeronautics (NACA) en de Nederlandse Vereniging voor Luchthavens, NVL. Ook het Commando Luchtstrijdkrachten (CLSK), Inspectie Leefomgeving en Transport (IL&T) en de provincies (via de Interprovinciale Contactgroep Luchtvaart (ICL)) nemen deel aan het platform.

Op voordracht van de KNVvL worden onderwerpen, wensen en knelpunten aangekaart en besproken. Het overleg gaat voornamelijk in op operationele en regeltechnische zaken. Lopende dossiers over 2023 waren onder andere:

- de Integrale Aanpak Lagere Luchtruim (IALL - die ingaat op windmolens, laagvlieg- en oefengebieden, U-space en drones, bebouwing bij vliegvelden, etc.),
- de paramotortrikes,
- de 600 kg opt-out voor de Micro Light Aeroplanes (MLA's),
- de RBML evaluatie (Regeling Burger en Militaire Luchthavens Evaluatie),
- het Nationaal Programma Luchtvaartveiligheid (NLVP) dat loopt van 2020 – 2024,
- de uitfasering van de loodhoudende vliegtuigbrandstof 100 LL,
- duurzaamheid,
- vliegplannen,
- radiofrequenties.

Dit is een grote hoeveelheid aan diverse onderwerpen, die qua behandeling vaak een lange looptijd hebben.

GA-Platform overleg LVNL

We nemen ook deel aan het GA-Platform dat vanuit LVNL wordt georganiseerd. Met LVNL worden luchtruimwijzigingen ten aanzien van indeling en toegang verder besproken, waarbij de condities voor zowel gecontroleerd als ongecontroleerd luchtruim zo gunstig mogelijk moeten zijn.

Luchtsportlocaties

Luchtsportlocaties staan vermeld in de Aeronautical Information Publication (AIP). De KNVvL verzorgt bij LVNL-AIS aanvragen voor nieuwe of veranderde locaties. Denk hierbij bijvoorbeeld aan liergebieden voor schermvliegen en deltavliegen.

LVC-Strategisch Forum

De KNVvL neemt deel aan het Luchtverkeerscommissie - Strategisch Forum (LVC-SF). Deze organisatie beoordeelt onze aanvragen voor luchtsportevenementen. Doel van de LVC-SF is om de belangrijkste luchtsportevenementen via dit platform te communiceren en zoveel mogelijk te kunnen accommoderen, afgestemd met andere grote luchtruimevenementen van bijvoorbeeld Defensie. De laatste jaren gaat het alleen om evenementen parachutespringen die dan extra hoogte kunnen krijgen. Hiervoor is wettelijk gezien ministeriële toestemming nodig. De samenwerking met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is hierbij zeer goed.

Veiligheid

Airspace Infringements

Om het aantal Airspace Infringements in met name de Schiphol Terminal Manoeuvring Area (TMA) terug te dringen is in 2023 onder de TMA1 een TGB (Tijdelijk Gebied met Beperkingen) van kracht geworden waar een uitluisterplicht geldt. Vanuit de KNVvL hebben we ons ingezet om de luchtsporten vrij te stellen van deze verplichting, aangezien zij daar over het algemeen niet aan kunnen voldoen. Dit is gelukt voor zweefvliegtuigen, deltavliegers, paragliders, modelvliegtuigen en paramotorvliegers. Een vrijstelling voor de ballonvaart is nog niet gelukt. Ballonvaarders hebben in de uithoeken van de TMA op lage hoogte beperkt radiobereik en zouden mede daarom vrijgesteld moeten worden.

Het aantal Airspace Infringements is in 2023 helaas nog niet significant teruggelopen. De taskforce Airspace Infringements, waar naast LVNL, DGLM en IL&T ook de KNVvL zitting heeft, zal in 2024 verder gaan met initiatieven om het aantal Airspace Infringements terug te dringen. Daarbij hoort ook een kritische blik naar het complexe Nederlandse luchtruim en de grootte van het gecontroleerd luchtruim.

Nationale Veiligheidsanalyse

Het ministerie voerde in 2021 samen met de sector een nationale veiligheidsanalyse (NVA) uit waarbij voor de GA achttien risico's zijn geïdentificeerd. Daarnaast is een top 5 als absolute prioriteit gedefinieerd:

- Geen goede vluchtvoorbereiding
- Complex en versnipperd Nederlands luchtruim
- Laagvliegende motorvliegtuigen in de nabijheid van de liebanen
- Onvoldoende separatie tussen vliegtuigen
- Geen of beperkt omgevingsbewustzijn

De NVA is onderdeel van het Nederlands Luchtvaart Veiligheidsprogramma (NLVP). Na goedkeuring van de Tweede Kamer was het de bedoeling dat in 2023 daadwerkelijke (mitigerende) acties in gang werden gezet. Door de val van het kabinet is dit uitgesteld. De verwachting is dat dit een vervolg zal krijgen in 2024, waarbij de KNVvL een actieve rol zal spelen.



Panel met Denise Eikelenboom (2e van links) op de Netwerkdag Luchtvaartveiligheid



Britt Mink op de Netwerkdag Luchtvaartveiligheid

Veiligheidsinitiatieven

Ondanks dat de NLVP vertraging heeft opgelopen, heeft de KNVvL uiteraard niet stilgezeten. Tijdens de Netwerkdag Luchtvaartveiligheid in november 2023 heeft de KNVvL twee veiligheidsinitiatieven gepresenteerd. De eerste was een gebruiksvriendelijke meldtool voor voorvallen en ongevallen die vanuit het zweefvliegen en ballonvaren in de toekomst beschikbaar wordt voor de gehele sector. Het tweede initiatief was een informatieve video over het doorkruisen van lierlocaties door andere luchtruimgebruikers, wat uiteraard tot zeer gevaarlijke situaties kan leiden. Dit risico staat ook in de top 5 vanuit de nationale veiligheidsanalyse (NVA).

KNVvL Juridische Commissie

De Juridische Commissie bestaat uit KNVvL leden met juridische kennis die leden, clubs en afdelingen bijstaan die zich benadeeld voelen of benadeeld zijn door (rechts)handelingen van derden (bijvoorbeeld de overheid), met name op het gebied van het luchtruim, milieuzaken, vergunningen (bestuursrecht) en overtredingen.

KNVvL Medische Commissie

Commissieleden

Marja Osinga-Meek	voorzitter
Paul Michel de Grood	secretaris
Rob Dreissen	
Fer Helmers	
Ronald van Gastel	
Koos de Keijzer	
Ruud Stienstra	
Christiaan Verhulst	
Raymond van der Wal	
Rob Favié	
Sietske Bakkers	

De samenstelling van de Medische Commissie is in 2023 niet gewijzigd. Alle Commissieleden zijn arts en we vertegenwoordigen een groot aantal luchtporten. We overleggen zo veel mogelijk per e-mail of telefoon. Daardoor kunnen we snel reageren en blijven vergader- en reiskosten beperkt. De Commissie is in mei eenmaal fysiek bij elkaar gekomen.

Consultaties

De Commissie werd dit jaar regelmatig om advies gevraagd door keuringsartsen en vliegers die vragen of problemen hadden omtrent het EASA medisch certificaat of het KNVvL medisch certificaat. Soms werd een vlieger begeleid in een bezwaarprocedure. We bespreken individuele gevallen bewust met zo veel mogelijk leden van de Commissie om de kennis en ervaring te kunnen delen. Het lukt bijna altijd om binnen vijf werkdagen advies te geven en in alle gevallen wordt de privacy gewaarborgd omdat de naam van de vragensteller bij alle betrokken partijen onbekend blijft.

Vliegveiligheid en overgewicht

Obesitas is een toenemend probleem voor alle vliegers. Sportvliegers met overgewicht hebben kans om afgekeurd te worden. Daarnaast leidt overgewicht ertoe dat gewichtslimieten van luchtvaartuigen worden overschreden. In de gemotoriseerde luchtvaart is het totale startgewicht en de verdeling van de last van belang. Bij zweefvliegen is zowel het minimale als het maximale gewicht per zitplaats van belang. De Commissie heeft geconstateerd dat er bij zweefvliegen helaas nog niet voldoende aandacht is voor het maximale gewicht per zitplaats. Daarom hebben we de Commissie Veiligheid van de afdeling Zweefvliegen gevraagd hier extra aandacht aan te besteden.

Vliegmedische keuring/medisch certificaat

Bij een medische keuring wordt in geval van twijfel teruggegrepen naar de IL&T Additional Flowcharts and Guidance Material. Deze richtlijnen zijn eigenlijk bedoeld voor klasse 1 en klasse 2 keuringen, met als gevolg dat LAPL-vliegers worden afgekeurd op basis van klasse 2 richtlijnen. Eind 2023 stelde de rechter in een bezwaarzaak dat deze aanvullende richtlijnen zijn bedoeld voor klasse 1 en klasse 2, tenzij specifiek vermeld dat zij ook van toepassing zijn voor het LAPL. IL&T kan deze richtlijnen dus niet meer toepassen voor het LAPL. Binnen Europa wordt nu met name door EAS gelobbyd om de medische keuring voor het LAPL te vervangen door een eigen verklaring. Leden van de Medische Commissie participeren hierin en doen hun best dit te ondersteunen.

Europese regelgeving

Onze voorzitter Marja Osinga maakt deel uit van de Rule Making Group van EASA voor de regelmatige update van de regelgeving. Wij zitten dus altijd dicht op de veranderingen in Europese regelgeving en kijken er altijd kritisch naar. Zo zitten we bijvoorbeeld ook op de eerste rij om ervoor te zorgen dat de medische eisen voor bijvoorbeeld het LAPL met gezond verstand worden aangepast.

Wetenschappelijke activiteiten en internationale contacten

Marja Osinga maakt namens Europe Air Sports deel uit van de EASA Medical Expert Group, daarmee vertegenwoordigt zij ook de KNVvL. Daarnaast nemen leden van de commissie deel aan activiteiten van onder andere de Organisation Scientifique et Technique du Vol à Voile (OSTIV), de Nederlandse Vereniging voor Luchtvaartgeneeskunde (NVvLG), de wetenschappelijke AeroMedische Werkgroep van de NVvLG, de European Society for Aviation Medicine, de Aerospace Medical Association en de International Academy of Aviation and Space Medicine.

Marja Osinga is dit jaar afgetreden als voorzitter van de CIMP, de Medische Commissie van de FAI. Ze is benoemd tot honorary president. Paul Michel de Grood is op zijn beurt benoemd tot secretaris van de CIMP. De Commissie is nog op zoek naar een plaatsvervangend KNVvL afgevaardigde.

Benoeming

Op voordracht van de KNVvL heeft Marja Osinga het FAI Paul Tissandier diploma ontvangen voor haar verdiensten voor de sportluchtvaart en met name voor al haar inzet op het gebied van de luchtvaartgeneeskunde. Hier zijn we natuurlijk ontzettend trots op!



Marja Osinga krijgt het FAI Paul Tissandier diploma uitgereikt van Paul Michel de Grood

Aerobatics

Bestuur

Ringo Massa	voorzitter
Sander van Vliet	secretaris/penningmeester
Henk van Kessel	sportcommissie
Sape Miedema	coördinator zweefvliegen

Organisatie

De afdeling Aerobatics en vereniging VINK (Vliegen is een Kunst) zijn nauw met elkaar verbonden. Zo voert het bestuur van VINK ook de afdelingstaken uit. VINK organiseert ook regelmatig oefendagen en andere trainingen. Het ledenaantal van Aerobatics is al jaren stabiel met 48 leden.

DONAC

De Dutch Open National Aerobatic Championship (DONAC), die normaliter door VINK georganiseerd wordt, kon dit jaar niet doorgaan door een tekort aan deelnemers en een gebrek aan ruimte. In de Algemene Ledenvergadering heeft een meerderheid daarom ingestemd met het plan om in 2024 deel te nemen aan het Belgisch kampioenschap: BOACK (Belgium Open Aerobatic Championship Koksijde). De BOACK wordt jaarlijks georganiseerd door de Belgische Aeroclub. Dit kampioenschap heet vanaf 2024 daarom de Benelux Open Aerobatic Championship Koksijde.

Omdat de deelnemersvelden van de DONAC en de BOACK beide niet erg groot waren, hopen we met deze samenwerking een grotere groep deelnemers te creëren. Waar we voorheen tien tot vijftien deelnemers hadden, zullen dat er nu meer dan vijftientwintig worden. Dat wordt een veel spannendere wedstrijd! Door de samenwerking zullen we ook kosten besparen.

De BOACK vindt in 2024 plaats van 4 tot 7 juli in Koksijde, België en heeft een gave airshow voor het publiek. Of de samenwerking met de BOACK permanent zal worden, moet nog blijken.

MDM1 Fox PH-1091



Zweefvliegen en Aerobatics

Het kunstvliegen wordt steeds populairder onder zweefvliegers. Bestuurslid en coach van het Zweef Aerobatics team, Sape Miedema, is sinds 2022 de schakel tussen zweefvliegers en de afdeling Aerobatics. We hopen daarom ook zweefvliegers te mogen verwelkomen op de BOACK van 2024.

Trainingsdagen

Van 25 tot 27 mei zijn er trainingsdagen georganiseerd in Oostwold. Tijdens deze trainingsdagen krijg je vanaf de grond instructies om je figuren te perfectioneren. Zo voorkom je dat je jezelf fouten aanleert. Dit zijn dus erg leerzame, maar ook gezellige dagen. Helaas waren er dit jaar weinig deelnemers. We hopen hier in 2024 verandering in te zien.

Onze leden in competities

Met trots kunnen we melden dat de leden van het Zweef Aerobatics team erg goede resultaten behaalden. Zo is het Nederlandse team vierde geworden op de World Advanced Glider Aerobatics Championship. Op datzelfde kampioenschap wist Björn Straijer de eerste plaats te veroveren in het programma "Free Unknown". Een prachtige prestatie in een competitie met maar liefst drieëndertig deelnemers. Overall was Björn zesde van alle deelnemers.

We zijn ook erg trots op onze leden die actief zijn als jurylid op verschillende internationale kampioenschappen. Dat is een hele prestatie, omdat je niet zomaar internationaal mag jureren.

Huldiging Björn. Kampioen Free Unknown



Algemene Luchtvaart Afdeling (ALA)

Bestuur

Michiel Kasteleijn	voorzitter
Loet Kuipers	algemeen bestuurslid (vicevoorzitter)
Wop van der Veen	secretaris
Jan Schipper	penningmeester en afgevaardigde KNVvL-ledenraad

De afdeling

In 2023 heeft de Algemene Luchtvaart Afdeling (ALA) weer een mooi jaar beleefd. Wij staan voor het organiseren van activiteiten op luchtvaartgebied en dat hebben we ook dit jaar weer met veel enthousiasme neer kunnen zetten. We hebben veel van onze leden kunnen ontmoeten tijdens onze activiteiten en op onze jaarlijkse vergaderingen. Daarnaast zijn we verdergegaan met het onderzoeken van de mogelijkheden tot het samenwerken met de afdeling Luchtvaartkennis. Helaas heeft algemeen bestuurslid Jan Hemink zijn functie dit jaar neergelegd. We bedanken Jan voor zijn onuitputtelijke inzet over de jaren.

Activiteiten

Op zaterdag 20 mei gaf Anne Joustra (historicus) een goedbezochte lezing over de ramp met de Kwikstaart bij Badhoevedorp in 1935. De lezing vond plaats op het KNVvL Bondsbureau in Woerden. Anne wist het verhaal met behulp van beeldmateriaal in geuren en kleuren te vertellen. Het was daarmee een zeer leerzame middag.



Lezing over de ramp met de Kwikstaart

De Zeeuwse Vliegdagen van 5 en 6 augustus gingen vanwege het slechte weer helaas niet door. In plaats daarvan waren wij op 9 september op vliegveld Teuge voor de AirFair. Dit was een zeer geslaagd evenement met voldoende aandacht voor onze stand.



Op zaterdag 7 oktober 2023 bezochten zeven enthousiastelingen van de afdeling de PS Aero in het Limburgse Baarlo. Hier konden we plaatsnemen in een cabine van een Airbus, waar een film getoond werd en ging de groep naar de verschillende ruimtes waarbij uitleg werd gegeven over de verschillende vliegtuigen. Er waren ook weer een aantal 'nieuwe' kisten te zien. Het bezoek was dankzij Piet en Helmi Smedts weer uiterst geslaagd.

Op donderdag 18 oktober bezochten enkele leden van ALA en andere KNVvL-afdelingen de Traditiekamer van de vliegbasis Leeuwarden. We werden rondgeleid door een vrijwilliger en zagen allerlei interessante objecten: van schietstoelen tot een waar boordkanon, en vitrinekasten vol schaalmodellen en oude meteorologische instrumenten. Met dank aan Klaas Kruijsdijk en de vrijwilligers van de Traditiekamer kijken we terug op een zeer geslaagde excursie naar de vliegbasis Leeuwarden.





Verenigde Vleugels

Onze leden ontvingen dit jaar ook zes keer het blad Vleugels. Dit blad wordt gemaakt in samenwerking met organisaties die actief zijn op het gebied van luchtvaarthistorie.

Jaarvergadering

Op 25 februari hielden we onze Algemene Jaarvergadering op vliegveld Hilversum. Dat was dit jaar inclusief een interactief programma waarbij Peter Crossen, van de Vliegdiens RPL, samen met een collega een presentatie gaf om ons uit te leggen hoe de inbedding van drones gaat binnen de Nationale Politie. Even later landde de PH-PXA van de Nationale Politie (een Eurocopter EC 135) en kregen we de kans te praten met de crew en de mooiste foto's te schieten. Het was een erg geslaagde middag.



Samenwerking met de afdeling Luchtvaartkennis

We hebben een aantal bijeenkomsten gehad met het bestuur van de afdeling Luchtvaartkennis om een mogelijke samenwerking te bespreken. Het uiteindelijke doel is om onze twee afdelingen te fuseren. In 2023 hebben we geprobeerd een gezamenlijke ledenvergadering te organiseren. Helaas kregen we dit niet tijdig rond. In december hebben we daarom samen met het KNUvL Hoofdbestuur een pad naar een definitieve fusie afgesproken. De voorlopige planning doelt op een fusie per 1 januari 2025.

Ballonvaren

Bestuur

René Zwarteveen	voorzitter
Rob den Boer	secretaris
Hendrik Kort	penningmeester
Alex Jan Barends	veiligheid
Bert Stuiver	sport
Bart Sebregts	algemeen bestuurslid

Werkgroepen van het bestuur

Onze bestuursleden hebben de verschillende werkgroepen van onze afdeling onderling verdeeld:

René Zwarteveen:	Hoofd training DTO (Declared Training Organisation), EASA en woordvoering.
Rob den Boer:	verzekeringen en vergunningen.
Alex Jan Barends:	voorvallen melden, gevoelige gebieden, regiocoördinatoren.
Bert Stuiver:	sport, EU-wedstrijdvaren en wereldkampioenschappen.
Bart Sebregts:	afgevaardigde KNVvL-ledenraad



Groei

Onze leden gaan vaak met pensioen als ze zeventig zijn, ook dit jaar, maar we groeien nog altijd harder dan we krimpen. Ondanks het slechte weer aan het begin van het seizoen hebben we in 2023 met zo'n 105 Nederlandse bedrijven zo'n 75.000 passagiers vervoerd. Daarnaast hadden we dit jaar maar liefst 33 leerlingen in de DTO's. Dat aantal is nog nooit zo hoog geweest. We hebben daarom ook geïnvesteerd in nieuw materiaal.





Prestaties van onze leden

Op het wereldkampioenschap dames in Australië van 1 tot 9 september won Sanne Haarhuis dit jaar een prachtige vijfde plaats. Henk Broeders ontving dit jaar het Montgolfier Ballooning Diploma vanwege zijn uitzonderlijke prestaties in de ballonsport. Op het wereldkampioenschap in Polen hebben we helaas niet heel hoog gescoord, maar we staan nog wel in de top 10. In 2024 zijn wij aan de beurt om het Europees Kampioenschap te organiseren.

Voorvallen melden

Vorig jaar is er een app gelanceerd waarmee piloten makkelijk voorvallen kunnen melden. De app werkt erg goed en steeds meer mensen weten de app te vinden. Ons VMS-team krijgt alle meldingen binnen en de leden gaan met de melding aan de slag. De leden van het VMS-team zijn Jan Oudenampsen, Alex Jan Barends, Willem Hijink, Martijn de Vries en Sebe Kruijer.

DTO en de samenwerking met KBBF

In 2022 zijn we een samenwerking met KBBF (onze Belgische tegenhanger) aangegaan vanuit de DTO. Zo leidt de KNVvL nu instructeurs op voor de KBBF, geven we gezamenlijk lessen aan leerlingen uit Nederland en België en werken we waar mogelijk samen om kosten te drukken of de kwaliteit te verbeteren. Daarnaast kunnen we gebruikmaken van het digitale leerplatform van KBBF.

Eind 2023 hebben we erkenning voor het opleiden van examinatoren gekregen. Ook zijn we een nieuwe opleiding voor instructeurs begonnen. De gratis radiotelefonie refresher (RT-lessen) voor ballonvaarders wordt in 2024 afgerond.



Deltavliegen

Bestuur

Wim de Gier	voorzitter
Serge Koning	secretaris
Sander van Schaik	penningmeester
Adrie Bijsterbosch	algemeen bestuurslid
Frans Icke	algemeen bestuurslid
Nico Postma	algemeen bestuurslid
Eduard van Gameren	algemeen bestuurslid

Dit jaar hebben we maar liefst twee nieuwe bestuursleden mogen verwelkomen: Nico Postma en Eduard van Gameren. Zij zullen Adrie Bijsterbosch gaan versterken in de Stekken Commissie. Omdat Deltavliegen weinig vlieglocaties heeft waar wij dagelijks aanwezig kunnen zijn en kunnen vliegen, richt deze commissie zich op het zoeken van nieuwe velden met een permanent karakter. Dat doen zij bijvoorbeeld door met boeren te praten die van plan zijn te stoppen en een veld beschikbaar krijgen. Daarnaast werken we hard aan een oefenhelling in Nederland. We hebben er inmiddels eentje op het oog, maar dit houden we nog even geheim.



Ledenwerving

Ook dit jaar lag voor ons de focus op het werven van nieuwe leden. We hebben onze marketingcampagne daarom voor het vierde jaar voortgezet. Deze vindt zowel online als offline plaats. Zo hebben we offline promotiemateriaal in de vorm van een prachtige glossy, stickers, folders en flyers, en hebben we online leernudeltavliegen.nl. Helaas werden de Deltadagen afgelast vanwege slecht weer.

We merken dat deltavliegen als "lastige sport" wordt ervaren naast bijvoorbeeld luchtsporten als parachutespringen en paragliden. Zo is een deltavlieger natuurlijk een behoorlijk gevaarte dat een flink aantal kilo's weegt, terwijl een parachute gemakkelijk te vervoeren is. Daarom willen we benadrukken dat deltavliegen het dichtstbij het gevoel van natuurlijk vliegen komt. Als een echte vogel gaan wij dansend op de thermiek de lucht in. Hoe gaaf is dat?



Ballondrop

In 2023 hebben we tijdens de ballonfeesten voor een groot publiek een ballondrop uit willen voeren. Helaas is dit niet gelukt omdat de regelgeving hieromheen te complex bleek en we dit niet op tijd geregeld kregen. We willen het in 2024 opnieuw proberen.

Competities

Dutch Open

Class 1

1. Arne Tänzer
2. Anne Conijn
3. Gijs Wanders

Sportclass

1. Andreas ten Cate
2. Fred Lanning
3. Ronald de Bats

NK Sleep

Sleep Class 1

1. Arne Tänzer
2. Martin van Helden
3. Gijs Wanders

Sleep Sport Class

1. Fred Lanning
2. Ronald de Bats
3. Henk Drent



Drones/Onbemand

Bestuur

Elie van Mook

voorzitter

Michaël Tefsen

adviseur, penningmeester a.i.

Eugene Casteleijn

communicatie

Ons bestuur is nog niet compleet, we zijn nog op zoek naar enthousiaste vrijwilligers voor de rol van secretaris en penningmeester.

Naamsverandering

EASA classificeert luchtvaart in drie klassen: bemande luchtvaart, general aviation en onbemande luchtvaart. De term 'drone' betekent in de luchtvaart dus eigenlijk niet zoveel en wordt door EASA niet gebruikt. Om in lijn te blijven met EASA hebben we gevraagd om de naam van onze afdeling te mogen veranderen in KNVvL Drones/Onbemand. In 2023 hebben we hier goedkeuring voor gekregen en we hebben de naamswijziging doorgevoerd.



Drone Council Nederland en dossier U-space

U-space zal impact hebben op alle luchtsporten, daarom zijn we in 2022 begonnen met een KNVvL-breed traject: dossier U-space. Het dossier is ondergebracht in de Centrale Commissie Luchtruimherziening en alle vliegende afdelingen werken hier aan mee. Het doel is om een geharmoniseerd advies namens alle KNVvL-afdelingen te geven over de invulling van U-space. Dit proberen we vervolgens ook over te brengen op de Drone Council Nederland (een overlegorgaan met de overheid). Onze voorzitter Elie van Mook maakt hier deel van uit namens de KNVvL.

In het afgelopen jaar zijn vooral de Beyond Visual Line of Sight (BVLOS) vluchten besproken. Dit zijn vluchten buiten het zichtveld van de drone-operator. Momenteel is er namelijk nog geen goed systeem dat ervoor zorgt dat alle luchtruimgebruikers (bemand en onbemand) elkaar kunnen zien. Er is daarnaast bezwaar gemaakt tegen nieuwe "no-drone zones".

Evenementen

Dit jaar zijn we partner geworden van de Amsterdam Drone Week (ADW) die in maart plaatsvond. Hier hielden we ook onze Algemene Ledenvergadering. Om het partnerschap met de ADW te vieren, regelden we voor al onze leden gratis toegang voor alle dagen van de ADW. Het evenement was druk bezocht, maar helaas nog niet door de leden van Drones/Onbemand. Hopelijk komt hier volgend jaar verandering in.

We stonden dit jaar ook op de Netwerkdag Luchtvaartveiligheid die door de overheid georganiseerd werd. Hier heeft de afdeling een sessie gegeven over onbemande luchtvaart en de ontwikkelingen hiervan. De Netwerkdag was goed bezocht en er was veel belangstelling voor onze sessie.

Communicatie

Dit jaar hebben we tien nieuwsbrieven aan onze leden verzonden.



Gemotoriseerd Vliegen

Bestuur

Michaël Tefsen	voorzitter
Tim Weert	secretaris
Willem-Jan Vroom	penningmeester
Henkjan van der Zouw	algemeen bestuurslid
Thom Sijs	algemeen bestuurslid

Arjen van Pinxteren heeft zijn functie als algemeen bestuurslid dit jaar neergelegd. Arjen gaat verder als voorzitter van de Nederlandse Vereniging Amateur Vliegtuigbouw (NVAV). Wij bedanken hem voor zijn inzet voor onze afdeling en wensen hem veel succes en plezier bij de NVAV. Verder is de samenstelling van ons bestuur gelijk gebleven.



KNVvL Fly-in

In juni organiseerden wij de tweede editie van de KNVvL Fly-in op vliegveld Midden-Zeeland, gesponsord door Stichting de Pionier Hangaar. Mede door het prachtige weer was het opnieuw een daverend succes. Onder de bezoekers waren niet alleen KNVvL-leden, maar ook veel vliegtuigen uit het buitenland. Iedereen was welkom en er kwamen ook veel niet-vliegende bezoekers. Net als vorig jaar konden we een BBQ houden en kampeerden we op het terrein waar we 's avonds ook konden genieten van een mobiel café.



IL&T-overleg over lopende zaken

Afgelopen jaar waren we nog altijd in overleg met de overheid over de opt-out regeling 600 kg voor de Micro Light Aeroplanes (MLA's). De verwachting was dat dit in 2023 zijn beslag zou krijgen, maar dit is nog niet het geval. Het concept is al volledig op orde. Het moet nu alleen nog getekend worden door de minister. Wij verwachten dat dit in 2024 gebeurt.





Geluidsdocumenten MLA en paramotor

We hebben dit jaar maar elf geluidsdocumenten uitgegeven, vorig jaar waren dat er vijftien. Dat duidt dus op een dalende trend: er komen weinig (nieuwe) vliegtuigen bij. De groei lijkt uit de markt te zijn. Dat komt mede door het professionaliseren van MLA's. Door de dure en geavanceerde apparatuur in de nieuwe modellen, worden deze vliegtuigen snel erg duur.

All Clear

Het afdelingsmagazine All Clear is dit jaar weer vier keer uitgekomen en verstuurd naar onze leden. In het blad staan leuke verhalen uit de geschiedenis, veiligheidsitems en nieuws.



Historische Luchtvaart

Bestuur

Rick van der Graaf	voorzitter
Mariette Kuntze	secretaris
Richard Jacobs	penningmeester
Arno van der Holst	algemeen bestuurslid
Robin van der Werff	algemeen bestuurslid
Martijn Middelma	algemeen bestuurslid

Dit jaar heeft Rick van der Graaf de rol van voorzitter overgenomen van Christiaan Soeteman. Na veertien jaar actief te zijn geweest voor onze afdeling neemt Christiaan afscheid van het bestuur. Rick is nieuw in ons bestuur, maar niet nieuw binnen de KNVvL, waar hij al vijf jaar in de ledenraad zat.

Nationaal Register Historische Luchtvaart

In 2022 hebben we het Nationaal Register Historische Luchtvaart (NRHL) opgezet. Met een vermelding kan een luchtvaartuig uitgesloten worden van bepaalde wet- en regelgeving. Het kan ook van belang zijn bij bepaalde verzekeraars en fondsen. Het register wordt door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap erkend en zal onderdeel worden van het al bestaande Nationaal Register Mobiel Erfgoed (NRME) van de Stichting Mobile Collectie Nederland (MCN). Zo proberen we een collectief en toegankelijk register op te stellen.

Vrijwilligers

Veel registraties binnen het NRHL moeten nog van foto's en andere informatie worden voorzien. Hiervoor zoeken we enthousiaste



Foto van Ben Ullings

vrijwilligers die graag een steentje bij willen dragen. Zowel als onderdeel van het bestuur als bij onze leden is er grote behoefte aan enthousiaste vrijwilligers die graag een bijdrage willen leveren aan het in stand houden van de Historische Luchtvaart. Specifiek zijn wij op zoek naar vrijwilligers die graag sleutelen aan vliegtuigen. We hebben namelijk een tekort aan onderhoudstechnici die onze historische luchtvaartuigen in de lucht houden. Hiervoor hoeft je niet direct gecertificeerd te zijn. Zolang je maar een hoop enthousiasme en affiniteit met luchtvaart hebt! Kom jij ons versterken? Neem contact met ons op via voorzitter.historisch@knvv.nl.

Foto van Eric Munk



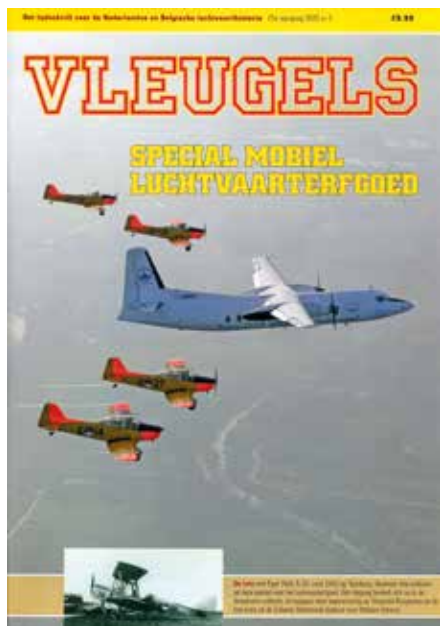
Ledenlijst Nationale Federatie Historische Luchtvaart

De ledenlijst van de afdeling Historische Luchtvaart (ook wel de Nationale Federatie Historische Luchtvaart of NFHL) bestaat uit personen, bv's, stichtingen en verenigingen. Hieronder lees je een overzicht:

DDA Classic Airlines (Douglas DC3)
Dutch Historic Aircraft Cy
Fokker Four (Fokker S11)
Koninklijke Luchtmacht Historische Vlucht
Stichting Vroege vogels Vroege Vogels
Aviodrome
Stichting Fokker G-1
Vereniging Historische Zeevliegertuigen
Storyteller (Boeing Stearman)
Rian Holding (Yak)
Classic Aircraft Foundation
Nationaal Militair Museum
St. Vliegend Ned. Cultureel Erfgoed (F27)
Tracon (Boomerang)
R.P. Nagtegaal (Stearman)
Daedalus Collectie
Nederlands Transport Museum
Saab Safir

Verenigde Vleugels

Ook dit jaar ontvingen velen van ons het blad Verenigde Vleugels. In mei kwam er een speciale editie uit, vol informatie over wat er speelt rondom de historische luchtvaart in Nederland. We lichten toe waar de NFHL voor staat en hoe wij proberen ons doel te bereiken: blijven vliegen met historische vliegtuigen en onze kennis zo veel mogelijk delen.



Luchtvaartblad 'Vleugels' een Special over het *Mobiel Luchtvaarterfgoed*.

Fiets van Messel Award

Op 1 april werd de Fiets van Messel Award uitgereikt aan Arno van der Holst en Raymond Oostergo voor hun inzet voor de historische luchtvaart. De twee winnaars ontvingen de Fiets van Messel Award in aanwezigheid van 120 genodigden uit handen van juryleden commodore Saskia Siemensma en luchtvaartexpert Joris Melkert. Sinds 2001 wordt de Award iedere twee jaar door de NFHL uitgereikt aan een persoon of een organisatie die zich in Nederland verdienstelijk heeft gemaakt voor de historische luchtvaart. De prijs bestaat uit een prachtige ets van de Noord-Hollandse kunstenares Leentje Linders.



De *Fiets van Messel Award*.

Uitdagingen in de toekomst

De Regeling Burger en Militaire Luchthavens (RBML) brengt soms wat contradicties met zich mee. Zo mogen bepaalde luchtvaartuigen uit bijvoorbeeld Duitsland wel het Nederlandse luchtruim in, maar hetzelfde exemplaar uit Frankrijk mag dat niet. We zijn al een paar jaar bezig met dit dossier en zijn hiervoor in gesprek met de Luchtvaart Inspectie. Wij hopen dat hier snel verandering in komt.

Als onderdeel van de MCN is er een gesprek met minister Harbers van Infrastructuur en Waterstaat en het Mondriaan Fonds geweest om te kijken of we meer fondsen aan kunnen trekken om onze historische luchtvaartuigen vliegende te houden. Dit zullen we volgend jaar voortzetten. Daarnaast moeten we op zoek naar een vervangende brandstof voor AVGAS 100LL waar veel van onze historische luchtvaartuigen op draaien. De productie hiervan wordt in 2025 verboden in Europa. Veel van de vervangende brandstoffen die ervoor op de markt komen zijn helaas nog niet geschikt voor onze toestellen. Het is daarom een belangrijke zoektocht, omdat wij ons vliegend erfgoed natuurlijk vliegend willen houden.

Luchtvaartkennis

Bestuur

Loet Kuipers	voorzitter
Wop van der Veen	secretaris a.i.
Jan Schipper	penningmeester a.i.
Arno Landewers	redactie LUCHTVAARTKENNIS
Ton van Soest	lid Air-Britain Netherlands Branch-zaken

Het ledental van de afdeling en het aantal abonnees op het afdelingsblad LUCHTVAARTKENNIS bleef in 2023 ongeveer gelijk aan voorgaande jaren. Toch hebben we ook nog steeds te maken met vergrijzing onder onze leden. Dit is, net als bij veel andere verenigingen in Nederland, ook merkbaar bij het invullen van onze bestuursfuncties. Zo worden de functies van secretaris en penningmeester momenteel nog waargenomen door Wop van der Veen en Jan Schipper van de Algemene Luchtvaart Afdeling (ALA). De afgevaardigde voor Luchtvaartkennis in de KNNvL-ledenraad is Coen van der Heuvel.

Samenwerking met ALA

Eind 2021 legde Frank van de Goor zijn functies als secretaris en penningmeester neer. Dit leidde ertoe dat we toenadering zochten tot ALA voor een samenwerking. In 2023 hebben we geprobeerd een gezamenlijke ledenvergadering te organiseren. Helaas kregen we dit niet tijdig rond. In december hebben we daarom samen met het KNNvL Hoofdbestuur een pad naar een definitieve fusie afgesproken. De voorlopige planning doelt op een fusie per 1 januari 2025.

Luchtvaartkennis en Vleugels

Het afdelingsblad LUCHTVAARTKENNIS verscheen vier keer, met een schat aan luchtvaart historische artikelen. De stijgende drukkosten waren ook een reden om een samenwerking met de ALA te zoeken, een grotere oplage scheelt namelijk in kosten. De samenwerking heeft ertoe geleid dat we het blad in 2023 hebben kunnen verspreiden onder de leden van beide afdelingen. Daarmee is onze oplage met ruim 100 % verhoogd. Hiervoor hebben we dit jaar een nieuwe drukker aangesteld. De opmaak en inhoud worden verzorgd door onze hoofdredacteur Arno Landewers en eindredacteur Loet Kuipers.



Het blad Vleugels wordt gemaakt in samenwerking met verschillende organisaties die actief zijn op het gebied van luchtvaartkennis. De KNNvL-afdeling Luchtvaartkennis werkt hier ook aan mee. Onze voorzitter Loet Kuipers is eindredacteur en Arno Landewers zit ook in de redactie van Vleugels. Onze leden ontvingen het blad Vleugels dit jaar daarom zes keer.

Evenementen

We zijn dit jaar op een aantal evenementen geweest. Zo was er interesse in onze stand op de AirFair op Teuge in september en waren we aanwezig op het KNNvL Congres voor bestuurders in november. Helaas gingen de Zeeuwse Vliegdagen dit jaar niet door vanwege het weer, maar we zijn volgend jaar van de partij.

Toekomstbeeld

Luchtvaartkennis is een "niet-vliegende" afdeling, maar kan ook van grote waarde zijn voor "wel-vliegende" KNNvL-leden. Dat willen we in de toekomst breder uitdragen door bijvoorbeeld lezingen van de Nederlandse Vereniging van Luchtvaarttechniek te presenteren aan alle KNNvL-leden. Dit plan zal in de toekomst verder uitgewerkt worden.



Luchtvaartwetenschappen

Bestuur

Mark van Venrooij	voorzitter
Dirk-Jan Rozema	secretaris
Joris Melkert	penningmeester

Drie verenigingen

De afdeling Luchtvaartwetenschappen bestaat uit drie onafhankelijke verenigingen: de Nederlandse Vereniging voor Luchtvaartgeneeskunde (NVvLG), de Vliegtuigbouwkundige Studievereniging (VSV) 'Leonardo da Vinci' en de Nederlandse Vereniging voor Luchtvaarttechniek (NVvL). Voor de KNVvL is de NVvL de penvoerende vereniging.

E-mail: nvvl@nlr.nl

Website: www.nvvl.eu

NVvLG

In 2023 vierde de NVvLG haar 65 jarig bestaan. De NVvLG is opgericht in 1958 en heeft tot doel de beoefening en bevordering van de luchtvaartgeneeskundige wetenschap. Dit gebeurt door contacten te leggen en te onderhouden met anderen die werkzaam zijn op lucht- en ruimtevaartgeneeskundig terrein. Wetenschappelijke problemen worden bestudeerd en onderzoek op het gebied van lucht- en ruimtevaartgeneeskunde wordt gestimuleerd en ondersteund door middel van raad en (bescheiden) financiële steun. We bevorderen het opstellen van wetenschappelijke publicaties en waar nodig bieden we hierbij advies en hulp.

VSV 'Leonardo da Vinci'

De VSV 'Leonardo da Vinci', opgericht in 1946, is de vereniging van de studenten Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek aan de Technische Universiteit Delft. Ruim 95 procent van de studenten van de faculteit is lid, wat neerkomt op ongeveer 2.300 leden. Het doel is de belangen van onze studenten te behartigen in de breedste zin van het woord. Dit wordt bereikt door het organiseren van lezingen, excursies, studiereizen en het bieden van mogelijkheden waarbij studenten kennis kunnen maken met het bedrijfsleven.



NVvL

De NVvL, opgericht in 1941, is een vereniging die een platform biedt voor iedereen die geïnteresseerd is in luchtvaarttechnologie. De NVvL houdt zich bezig met het verdiepen van de op het vakgebied van de luchtvaart en/of ruimtevaart gerichte kennis van haar leden door het organiseren van lezingen, voordrachten, symposia, fora, congressen en excursies naar bedrijven, instituten, instanties en centra, waar activiteiten op het gebied van de luchtvaart en/of ruimtevaart, dan wel aanverwante gebieden, plaatsvinden. Die verdieping kan ook plaatsvinden door deelname aan internationale en nationale symposia van organisaties waarvan de NVvL lid is.

Jaarverslag KNVvL

Omdat de NVvLG, VSV 'Leonardo da Vinci' en de NVvL onafhankelijke verenigingen zijn, moeten de jaarverslagen van de verenigingen door hun eigen ledenvergaderingen worden goedgekeurd. De deadline van dit jaarverslag is eerder dan dat deze ledenvergaderingen gepland zijn. Vandaar dat de jaarverslagen van de verenigingen vanaf juli op onze website in te zien zijn en niet in deze hardcopy versie zijn opgenomen.



Modelvliegsport

Bestuur

Jacob Taekema	voorzitter en penningmeester a.i.
Vacant	vicevoorzitter
Vacant	secretaris
Ben Jansen	secretaris a.i. en voorzitter Instructie en Veiligheid
Vacant	penningmeester
Rob Metkemeijer	voorzitter Sportzaken
Vacant	voorzitter Terreinen
Vacant	voorzitter Recreatief
Vacant	voorzitter Commissie PR en Communicatie

Afgelopen jaar is er veel veranderd in ons bestuur. Zo is Frits van Laar afgetreden als voorzitter, is Hans van Rooy afgetreden als vicevoorzitter en voorzitter Recreatief en legde Frits van Voort zijn functie als voorzitter Terreinen neer. In de Najaarsvergadering is Jacob Taekema officieel als nieuwe voorzitter verkozen. Hij zal ook de functie van penningmeester waarnemen tot we hier een nieuwe kandidaat voor hebben. Hier zijn we nog naar op zoek. Daarnaast zoeken we leden die ons willen vertegenwoordigen in de KNVvL-ledenraad.

Nieuwe regeling modelvliegen

De nieuwe regeling Modelvliegclubs en -terreinen zou per 1 april 2023 ingevoerd worden. Deze datum is, mede door een gebrek aan menskracht bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, niet gehaald. De regeling zal nu ingaan per 1 april 2024, met een overgangstermijn tot 1 oktober 2024.

De nieuwe regeling doet in principe exact hetzelfde als de huidige regeling, met als toevoeging dat je een vergunning voor een modelvliegclub en vliegterreinen aan moet vragen. Het aanvragen van deze vergunning gaat via de IL&T en is het gevolg van nieuwe Europese regelgeving omtrent onbemande luchtvaartuigen. Deze regelgeving werd noodzakelijk geacht wegens de opkomst van drones. Daarin is de klassieke modelluchtvaart, die al 50 jaar veilig opereert door zelfregulatie, door EASA te laat erkend als veilige tak in de onbemande luchtvaart, waardoor wij aan dezelfde regelgeving als drones werden gebonden. Door de bemiddeling van de European Model Flying Union (EMFU) zijn er nu gelukkig enkele aanvullende regels en uitzonderingen voor klassieke modelvliegsport ingevoerd.



Alle foto's door J. den Hartog

Om het voor clubs mogelijk te maken naadloos over te kunnen stappen naar de nieuwe regelgeving werkten wij samen met IL&T aan een Operationeel Handboek. Hierin moesten enkel lokale aspecten rondom de modelvliegclub ingevuld worden. Gedurende het seizoen werd echter duidelijk dat de modelvliegclubs deze onderdelen vaak al standaard in de clubreglementen hebben staan. Daarom is besloten de aanvraag te versimpelen. Clubs kunnen nu volstaan met de verklaring dat de gewenste situatie is gedekt in de clubreglementen. Dat maakt de aanvraag sneller, simpeler en goedkoper.

In de toekomst willen we ook kijken naar de opties voor een vrijwaring voor U-space en de verplichting om een Remote ID te hebben. Modelvliegtuigen maken immers gebruik van een dedicated luchtruim als ze op het modelvliegveld blijven.

Commissie Sportzaken

Samenstelling commissie Sportzaken in 2023:

Rob Metkemeijer	voorzitter
Peter Keim	secretaris
Bernard Bruins	Vrije Vlucht
Rob Olijve	Lijnbesturing
Sjoerd Schrichte	RB Kunstvlucht
Wout Heijne	RB Zweep
Robbert van den Bosch	RB Pylonrace
Vacature	RB Helikopter
Bert van Eijk	RB Schaalmodellen en Para
Fons Kremer	RB Elektrozweep





Nationale wedstrijden

Er werd een vrijwel compleet NK-wedstrijdprogramma afgewerkt van circa vijfenvijftig wedstrijden in de nationale competities van de verschillende klassen.

Internationale wedstrijden

Op het vliegveld van Drachten organiseerde de Vereniging van Modelwedstrijdvliegers F23D samen met de subcommissie Pylon een FAI-wereldkampioenschap: het WK Pylonrace in de klassen F3D en F3E op vliegveld Drachten. Ondanks het weer dat erg tegen zat, was het mede dankzij de vrijwilligers toch een erg groot succes. Dat succes was des te groter toen onze F3E (Electric Pylonrace) ploeg wereldkampioen werd in het teamklassement. De ploegleden en de ploegleider ontvingen hiervoor de bronzen erepenning van de KNVvL. Daarnaast werd een ereplaats behaald door Tjarko van Empel, individueel derde in de klasse F3E. Goede resultaten waren er ook van Derk van der Vecht: hij werd vijfde op het WK Indoor Kunstvlucht F3P. Jeroen Smits werd zesde op het WK Drie Taken Zweef F3B. In de FAI World Cup F2C Lijnbesturing Team Race werd het team Ferenc Orvos/Rob Metkemeijer tweede.

Commissie PR en communicatie

Het afdelingsmagazine Modelvliegsport kwam in 2023 vier keer uit. Omdat de kosten voor het drukken steeds hoger werden, hebben we besloten om het blad per 2024 slechts drie keer per jaar uit te geven.

Commissie Terreinen

Dit jaar trad Frits van Voorst af als voorzitter terreinen. De overige bestuursleden hebben deze functie waargenomen. In 2023 boden we ondersteuning aan verschillende verenigingen met problemen ten aanzien van hun vlieglocaties en/of de relatie met de gemeenten.

Parachutespringen

Bestuur

Patrick Custers	voorzitter
Roald de Leest	penningmeester
Sofia van der Vlist	algemeen bestuurslid
Ronald Overdijk	accountmanager en functioneel secretaris

Het afdelingsbestuur vergadert regelmatig om het beleid uit te voeren dat is goedgekeurd door de ledenvergadering. Ook overlegt het tweemaal per jaar met de Raad van Advies en met de voorzitters van de verschillende commissies. In 2023 zijn Ton Pruiskens, Erwin van den Braak en René Hoogland afgetreden. Het bestuur bedankt Ton Pruiskens voor zijn jarenlange bestuurlijke inzet, gespecialiseerd in luchtvaartzaken en regelgeving, alsook René en Erwin als leden van het bestuur.

De jaarvergadering van de International Skydiving Commission (ISC) was dit jaar in Malmö, Zweden en is bijgewoond door drie personen vanuit de afdeling

Algemeen parachutespringen

In 2023 is (na het absolute topjaar 2022) minder gesprongen. Het weer werkte flink tegen en na een jaar met 51 % meer sprongen volgt meestal een dip. Maar deze dip viel erg mee: er werden 104.278 sprongen gemaakt, voor de tweede keer meer dan 100.000. Het aantal tandemsprongen daalde van 32.333 naar 30.105, het aantal sportsprongen steeg van 62.759 naar 63.639. Het aantal sprongen leerling static-line daalde van 6.296 naar 4.276.

Nationale wedstrijden

Het NK Parachutespringen werd voor het eerst in samenwerking met de Belgische springfederatie georganiseerd. Dit om synergie te verkrijgen op deelnemersaantallen en om de kosten en staff te delen. De Nederlandse Kampioenschappen Parachutespringen (NKP) zullen om en om in Nederland en België gehouden worden. Begin september 2023 was de NKP in Moorsele,



Roy Oerlemans backfly Teuge juni 2023.
Foto Ronald Overdijk

België. In 2024 zal dit op Teuge zijn. De uitslagen zijn te vinden op www.parachute.nl/nkp.html.

De NK's Indoor Skydiving werden apart gehouden: eind november voor FS4 bij Indoor Skydive Roosendaal en begin december in de windtunnel van Airspace te Charleroi voor VFS, D2W en solo freestyle.

Formatie boven Teuge foto Fonsz Kriegsman



Formatiesprong boven Teuge foto Fonsz Kriegsman





Deelnemers en prestaties EK's, WK's en World Cups

Ingrid van Deelen behaalde in augustus een gouden medaille bij het EK speed skydiving female in Prostějov, Tsjechië. Een uitstekende prestatie waar de afdeling uiteraard erg trots op is. Thomas de Raat werd in de open categorie zesde, ook een zeer verdienstelijk resultaat.

Er werden ook teams uitgezonden naar het EK Wingsuit Performance Flying in Prostějov, Tsjechië, de World Cup/EK FS in Voss, Noorwegen en naar het WK indoor skydiving in Slowakije bij FS4, VFS en Freestyle.

Nieuwe records

In 2023 zijn weer verschillende Nederlandse records verbroken:

Speedskydiving female:

460,89 km/uur, Ingrid van Deelen op 8 september

Speedskydiving female gemiddeld:

449,16 km/uur, Ingrid van Deelen, op het NK

Indoor Vertical Formation Skydiving:

25 punten, team Disgruntled Seagulls

Indoor Vertical Formation Skydiving gemiddeld:

17,00 punten, team Disgruntled Seagulls

Ledenaantallen

Eind 2023 telde de afdeling 3.839 leden, waarvan 2.577 individuele en 1.262 aspirant-leden (leerlingen die een cursus volgen). Het aantal individuele leden is met ruim 10 % gestegen, het aantal aspirant-leden daarentegen lag bijna 700 lager. Flinkte fluctuaties dus die lastig verklaarbaar zijn.

Kaderontwikkelingen

De afdeling verzorgt opleidingen en examens in eigen beheer. De brevetten en bevoegdheden worden namens de afdeling door het Bonds bureau via KEI bijgehouden en verzonden. In totaal beschikte de afdeling eind 2023 over 57 instructeurs, 88 hulp-instructeurs, 90 jumpmasters SL, 44 jumpmasters AFF en 88 tandemmasters. Verder zijn er enkele tientallen examinatoren beschikbaar. Voor het onderhoud van springmateriaal zijn er elf senior riggers en twaalf master riggers.

Veiligheid

De afdeling geeft bulletins uit over springmateriaal, springveiligheid en regelgeving. In 2023 zijn twee veiligheidsbulletins en één technisch bulletin gepubliceerd. Er zijn leden van de materiaalcommissie afgevaardigd naar meetings van de Parachute Industries Association in de VS en Polen.

PR en communicatie

Het magazine Sportparachutist is in 2023 drie keer verschenen. Nieuwsberichten worden verspreid via de afdelingswebsite parachute.nl en de Facebookpagina facebook.com/knvvpara.



Exitfoto Rotterdam
foto Wout Sunderman

Paramotorvliegen

Bestuur

Frank Moorman	voorzitter en secretaris a.i.
Tom Hendrix	penningmeester
Martijn Steenwijk	voorzitter Commissie Opleiding & Examens
Jurg van der Vlies	lid Commissie Opleiding & Examen
Tineke van Oort	lid Commissie Opleiding & Examen
John Fuijkkink	Commissie Veiligheid
Pim Leemreide	lid Natuur & Omgeving
Vincent Heikoop	lid Communicatie overheden
Martijn Steenwijk	afgevaardigde KNVvL-ledenraad
Jesper Albers	redacteur LIFT en plaatsvervangend afgevaardigde KNVvL-ledenraad

Vanwege een gebrek aan tijd is er dit jaar helaas geen ALV gehouden. Deze tijd is elders goed ingezet, dat kun je teruglezen in dit jaarverslag. De eerstvolgende ALV staat gepland voor 21 maart 2024.

Reglement Paramotorvliegen

In 2022 is het Reglement Paramotorvliegen goedgekeurd door onze leden. In 2023 zijn hierin geen wijzigingen doorgevoerd. Dit reglement werd in eerste instantie ook als afdelingsreglement gebruikt. Hiervoor bleek echter een apart document noodzakelijk te zijn, daarom is er dit jaar alsnog een afdelingsreglement geschreven. Dit zal voor akkoord aangeboden worden op de ALV van 21 maart 2024, waarna het naar het Hoofdbestuur van de KNVvL gaat voor een definitief akkoord.



Theorieboek Paramotorvliegen

Peter Blokker, een van onze instructeurs, heeft in 2023 een theorieboek voor paramotorvliegen uitgebracht: Paramotorvliegen – theorie. Het boek is een prachtig naslagwerk voor niet alleen cursisten, maar ook voor ervaren vliegers en instructeurs. Het boek is ook voorzien van diverse QR-codes. Als je deze scant kun je de meest recente wijzigingen in PDF-format downloaden. Zo ben je altijd op de hoogte van de laatste informatie. In 2024 volgt een herziene editie van het boek.



Vrijwilligers

Het afdelingsbestuur van Paramotorvliegen is goed op sterkte, met als uitzondering een secretaris. Deze functie staat al een tijdje open. Helaas is het nog niet gelukt hier een geschikte kandidaat voor te vinden, daarom wordt deze functie momenteel door Frank Moorman waargenomen.

Meeste knelpunten opgelost

In 2023 hadden we nog te maken met een aantal knelpunten: de volledige legalisering van de paramotortrike, het bijbehorende vliegbewijs, de opstijgmogelijkheden voor paramotortrikes en de inschrijving in het luchtvaartuigregister van nieuwe en doorontwikkelde paramotors met een leeggewicht van ten hoogste 120 kg.





De paramotortrike

Mede dankzij het harde werk van de afdeling zal de paramotortrike per 1 januari 2024 als apart type luchtvaartuig worden beschouwd. Hiervoor zijn diverse besluiten en regelingen aangepast. Deze zijn nog weleens lastig te begrijpen of ontcijferen. Om die reden hebben we op onze website een duidelijke uitleg van alle gewijzigde regelingen en besluiten per 1 januari 2024 gemaakt. (https://www.paramotorweb.nl/situatie_010124.html)

DGLM dit op het laatste moment uit de Regeling te schrappen. Aanleiding hiervoor waren opmerkingen vanuit een aantal provincies tijdens de internetconsultatie. De afdeling zal nu samen met key-functionarissen binnen de KNVvL proberen om tot een gezamenlijke visie te komen met deze provincies, zodat dit aan DGLM voorgelegd kan worden. Hopelijk wordt de paramotortrike dan alsnog toegevoegd aan de vrijstellingsregeling.

Verplicht KNVvL-brevet

Wij vinden de veiligheid van de beoefenaars van onze sport belangrijk. Paramotorvliegen is niet moeilijk om te leren, maar het vereist wel essentiële kennis en vaardigheden. Deze kun je alleen onder begeleiding van een bevoegd instructeur leren. De wet stelt vliegers van gemotoriseerde schermvliegtuigen vrij van de verplichting een bewijs van bevoegdheid te hebben. Voor bestuurders van paramotortrikes worden vanaf 1 januari 2024 bekwaamheidseisen met betrekking tot theorie-kennis beschreven. Deze bekwaamheid moet je kunnen aantonen. Daarom willen wij dat het KNVvL-paramotorvliegbrevet verplicht wordt voor paramotorvliegers in Nederland.

Voor deze verplichting van een bewijs van bevoegdheid en daarmee een verplichting van het paramotorvliegbewijs moet de KNVvL een gekwalificeerde organisatie worden. Dit moet KNVvL-breed aangepakt worden en is een lange termijn project dat in 2024 verder opgepakt wordt.



Fotograaf Frank Mulder

Vliegbewijs en inschrijven luchtvaartuigregister

Het was vanwege achtergebleven Nederlandse regelgeving niet mogelijk om nieuwe en doorontwikkelde paramotors te voorzien van een bewijs van luchtwaardigheid (sBVL). In 2023 kwam er na intensief overleg met DGLM en IL&T zicht op een nieuwe regelgeving. Er is een nieuwe categorie paramotors met een leeggewicht van ten hoogste 120 kg inclusief reddingsmiddelen in ontwikkeling waarbij niet de motor, maar het vliegscherm als luchtvaartuig ingeschreven wordt in het luchtvaartuigregister. Het bewijs van luchtwaardigheid wordt gekoppeld aan de verplichte schermkeuring en blijft geldig zolang het vliegscherm goedgekeurd blijft.

Opstijgmogelijkheden voor paramotortrikes

De paramotortrike zou aan de bestaande vrijstellingsregeling onder de Regeling burgerluchthavens artikel 18 (in de volksmond de VGB genoemd) toegevoegd worden. Daardoor zou het eindelijk mogelijk worden voor paramotortrikes om op te stijgen. Helaas besloot



Paragliding

Bestuur

Sanne Both	voorzitter en brevetten
Mark Schoonhoven	voorzitter Examencommissie & voorzitter Belangencommissie
Jeroen Roos	penningmeester en a.i. secretaris
Jaap le Poole	communicatie
Christoph Rozenkranz	opleidingen

Communicatie

In 2023 is het blad Lift weer vier keer uitgegeven. Dit is het blad voor Paragliding, Deltavliegen en sinds 2020 ook Paramotorvliegen. De Facebookpagina die in 2017 is opgezet wordt vooral voor wedstrijdvliegen gebruikt.

Vanaf 2022 is liftparagliding.nl in de lucht. Hier delen we mooie verhalen en achtergrondinformatie over onze sport en kunnen geïnteresseerden kennis maken met paragliding. Je ziet hier niet alleen maar gave video's: vooral beginnende paragliders kunnen hier alle informatie vinden die ze nodig hebben om van de grond te komen.

Competities

Het NK Vlakland was dit jaar van 27 tot 29 mei in de Achterhoek. Daar mochten we gebruikmaken van de faciliteiten van de Achterhoekse vliegers. Vanwege een oostenwind en regen was het soms lastig de taak te volbrengen. Desondanks was het NK een succes. Reinier de Blois werd eerste in de 'standaardklasse' en Hugo Robben werd eerste in het 'Overall klassement'.

Op het NK Precisie Landing Standup op 17 en 18 juni maakte thermiek de competitie ook lastig. De een kreeg een zetje en vloog meters omhoog, terwijl de ander juist snel daalde. Ondanks de lastige thermiek werd Paul Hendriks eerste in het individuele klassement.



Luke de Weert en Bicho Carrera

Ook het NK Bergvliegen werd de eerste twee dagen geteisterd door lastig weer: wind, regen en onweer trokken over het normaal zo zonnige Spanje. Dat weerhield tweeëntwintig Nederlandse paragliders er niet van om op de derde dag het luchtruim te kiezen. Uiteindelijk werd Ronny Geijssen tot winnaar gekroond.

Luke de Weert heeft dit jaar de wereldbeker gewonnen op de Acro World Tour: het WK voor Paragliding Aerobatics. Hier strijden elk jaar de beste piloten om de wereldbeker, maar niemand kon dit jaar tegen Luke op. Het feit dat hij vorig jaar zijn rug brak, kon hem niet tegenhouden. Luke won als eerste Nederlander in de geschiedenis de wereldbeker met maar liefst 47.126 punten!

Luke de Weert
ACRO





Veiligheidscommissie

Er zijn veiligheidsverslagen van diverse scholen en verenigingen ingediend bij de VC. Helaas dienen niet alle verenigingen en scholen een verslag in, en dat beperkt de mogelijkheid tot analyse.

Op basis van de wisselende aantallen gemelde incidenten in de afgelopen jaren in de EHPU database is nader onderzoek door ons, de VC, wenselijk. Veel energie van de VC is gegaan naar het volledig en juist invullen van de nieuwe Europese database van elk uniek incident dat is doorgegeven.

Examens en opleidingen

Afgelopen jaar zijn er drie theorie-examens georganiseerd voor brevet 2 en 3. Er werden ook opleidingen georganiseerd voor instructeurs en terugkomdagen voor huidige instructeurs.



Zweefvliegen

Bestuur

Johan Cnossen	voorzitter
Vacant	penningmeester
Tom Bunck	algemeen bestuurslid (q.q. KNNvL CAO afdeling Zweefvliegen)
Evert Jan Zwolsman	KNNvL DTO afdeling Zweefvliegen

Sijmen de Vries is na zes jaar afgetreden als voorzitter. Johan Cnossen heeft deze functie van hem overgenomen. Wij bedanken Sijmen voor al zijn inzet over de jaren heen. Evert Jan Zwolsman is ook afgetreden als bestuurslid, maar vervult nog wel zijn Head of Training rol voor de KNNvL DTO afdeling Zweefvliegen. Frouwke Kuijpers is met pensioen gegaan. Zij blijft wel de Nederlandse vertegenwoordiger voor zweefvliegen bij de IGC van de FAI.

Btw-plicht

In 2022 gaf de belastingdienst bij een aantal zweefvliegclubs aan dat ze btw-plichtig zouden zijn, omdat zweefvliegen als een denksport werd gezien. Aan de basis hiervan lag een uitspraak van het Europese Hof over wedstrijdbridge in Groot-Brittannië. Deze, en dus ook andere (denk)sporten, kwamen niet meer in aanmerking voor de ontheffing van de omzetbelasting die in de hele EU geldt voor non-profit sportorganisaties. Ze zouden onvoldoende lichamelijke activiteit met zich meebrengen. Wij zijn hier natuurlijk tegen in verweer gekomen. Dat deden we samen met het Bonds bureau, ondersteund door oud-advocaat Frank Berkhout en NOC*NSF.



EK in Leszno

Op 11 juli is er uiteindelijk een bespreking geweest met KNNvL-directeur Rembert Groenman, Frank Berkhout, accountmanager Zweefvliegen Frank Schellenberg, de vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën en de belastingdienst. Zo konden we de Belastingdienst een onderbouwde toelichting geven over de fysieke, fysiologische en mentale belasting van zweefvliegen. Twee weken na het gesprek kregen we bericht van de Belastingdienst, waarin zij aangaf dat zweefvliegen inderdaad een actieve sport is, en de vrijstelling van de omzetbelasting daarmee terecht is. We zijn natuurlijk erg blij met deze uitkomst en bedanken alle betrokkenen voor hun inzet voor deze kwestie.



EK in Leszno. Peter Millenaar

Wedstrijden

WWGC Spanje

Lizzy van Zomeren wist met 3 dag-overwinningen de 11e plaats te veroveren op de 15 meter standaardklasse!

EK Leszno Polen

In de 18 meter klasse won Peter Millenaar de 2e plaats en Steven Raimond de 19e plaats. Dit was gelijk ook de allerlaatste Internationale wedstrijd voor Steven. Hierna doet hij een stapje terug.

Francois Jeremiasse eindigde in de open klasse op een 4e plaats met twee dag-overwinningen. In de 20-meter tweezitterklasse wisten Erik Borgmann en Joost Wolff de 4e plaats te bemachtigen. Als klap op de vuurpijl won het Nederlandse team ook nog de 1e plaats in de team-cup!

EK Junioren Denemarken

In de Clubklasse won Lars van Breemen de 6e plaats. Tim Kremers ging ervandoor met een 17e plaats en Wout Sliedrecht met een 19e plaats. In de Standaard Klasse won Niels van Nieuwland de 6e plaats.

EK Junioren Denemarken





WK Narromine

FAI Sailplane Grand Prix (Finale)

Nooit eerder wist een Nederlander het podium te behalen tijdens dit wereldkampioenschap, waar alleen de beste zweefvliegers vanuit de hele wereld aan mee mogen doen. Toch lukte het Erik Borgmann een prachtige 2e plaats te veroveren.

WK Narromine Australië

In de 15 meter klasse won Jeroen Verkuijl de 4e plaats en behaalde Erik Borgmann een 8e plaats. Roelof Corporaal werd 8e in de clubklasse. Thies Bruins, die helaas moest stoppen vanwege een kapot vliegtuig, ging in de clubklasse naar huis met een 27e plaats. In de standaardklasse werd Sjaak Selen 6e.

Vliegveiligheid

Een lier kan een levensgevaarlijk object vormen. Daarom zijn we dit jaar begonnen met het opzetten van een campagne om andere gebruikers van het luchtruim te wijzen op de gevaren van het overvliegen van liergebieden. Hiervoor is beeldmateriaal ontwikkeld en verspreid en hebben we deelgenomen aan de Netwerkdag Luchtvaartveiligheid van het Ministerie van I&W op 21 november.



FAI Sailplane Grand Prix (Finale)

In 2023 zijn er op het landelijk meldportaal 317 veiligheidsmeldingen binnengekomen. Daarvan zijn 209 meldingen gemeld via het Analysebureau luchtvaartvoorvallen en 52 bij de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Het aantal clubs dat gebruik maakt van het meldportaal is opnieuw toegenomen. Dit draagt bij aan het collectief leren en verbeteren van (bijna) incidenten. In dat licht is er dit jaar ook gestart met het digitaal verspreiden van het "breukstukje". In het breukstukje worden op een laagdrempelige manier incidenten en (bijna) ongevallen beschreven en geanalyseerd.

Er heeft dit jaar helaas een ongeval plaatsgevonden met een dodelijke afloop. Daarnaast hebben 5 vliegtuigen ernstige schade opgelopen. Elk ongeval is er natuurlijk een te veel, en we doen er daarom alles aan om ongevallen ten alle tijde te voorkomen. Het juist uitvoeren van (preflight) inspecties, je eigen proficiency goed kunnen inschatten en een veilige lierstart zijn daarbij de belangrijkste aandachtspunten.



Ledenaantallen

Datum	Totaal aan tal leden KNVvL	Aerobatics	Algemene Luchtvaart Afdeling	Ballonvaren	Deltavliegen	Drones	Gemotoriseerd vliegen	Historische luchtvaart	Luchtvaartkennis	Luchtvaartwetenschap	Modelvliegsport	Parachutespringen	Paragliding	Paramotorvliegen	Zweefvliegen
31/12/2022	14317	49	203	279	211	333	328	50	86	37	3544	4129	1896	175	3472
31/12/2023	14250	48	201	293	191	299	276	49	84	34	3413	3770	1972	186	3434

Onderscheidingen

Naam	Afdeling	Onderscheiding
Baer Selen	Zweefvliegen	Penning in Brons
Eric Borgmann	Zweefvliegen	Penning in Brons
Peter Millenaar	Zweefvliegen	Penning in Brons
Steven Raimond	Zweefvliegen	Penning in Brons
Francois Jeremiasse	Zweefvliegen	Penning in Brons
Joost Wolff	Zweefvliegen	Penning in Brons
Frouwke Kuijpers	Zweefvliegen	Medaille in Brons
Ingrid van Deelen	Parachutespringen	Penning in Brons
Maarten Haverkamp	Hoofdbestuur	Medaille in Goud
Huib van Putten	Modelvliegsport	Ere-insigne in Goud
Frits van Laar	Modelvliegsport	Medaille in Zilver
Cor van der Leeuw	Modelvliegsport	Penning in Brons
Tjarko van Empel	Modelvliegsport	Penning in Brons
Joris Crèvecoeur	Modelvliegsport	Penning in Brons
Peet Doddema	Modelvliegsport	Penning in Brons

Financiën

Baten en Lasten 2023

	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Bijdragen van leden	1.462.831	1.460.765
Donaties en andere vrijwilligersbijdragen	0	27.850
Extra heffingen	199.111	149.934
Entreegelden	6.249	5.967
Subsidies	228.008	177.906
Dienstverlening aan derden	73.278	75.969
Overige baten	9.829	15.046
Financiële baten	28.232	5.519
Totaal baten	2.007.538	1.918.955
Bestuur en commissies	60.223	44.028
Huisvesting	113.431	108.728
Personeel	789.808	697.650
Kantoor	94.296	121.541
Afschrijvingen	86.794	58.185
Communicatie en marketing	157.853	151.023
Ledenservice	347.747	331.974
Vrijwilligers	39.411	31.264
Overige algemene kosten	41.410	57.512
Topsport	177.637	144.901
Breedtesport	154.574	56.998
Overige lasten	0	0
Totaal lasten	2.063.185	1.803.983
Resultaat	-55.647	114.972
Resultaat bestemming		
Mutatie algemene reserve	22.776	79.888
Mutatie bestemmingsreserve	-78.423	35.084
	-55.647	114.972

Balans per 31 december 2023

Activa	31 december 2023	31 december 2022
Applicatiesoftware	17.881	6.075
Relatiesoftware	18.296	44.145
Website	11.843	11.443
Immateriële vaste activa	48.020	61.663
Inventaris	28.572	35.107
Computers	11.718	16.828
Verbouwingen	1557	3.951
Materiële vaste activa	41.847	55.886
Deelnemen in verbonden partijen	3727	1
Financiële vaste activa	3727	1
Voorraad	39.301	42.355
Vorraden	39.301	42.355
Debiteuren	28.949	7.836
Vorderingen op verbonden partijen	10.000	9.057
Vordering ter zake van pensioenen	981	981
Overige vorderingen	95.219	100.131
Vorderingen en overlopende activa	138.875	118.005
Banken	2.297.394	2.329.052
Kas	89	108
Liquide middelen	2.297.394	2.329.160
Activa	2.565.527	2.607.070
Passiva	31 december 2023	31 december 2022
Algemene reserve	1.035.312	1.012.535
Bestemmingsreserve	1.181.104	1.259.527
Bestemmingsfondsen	86.860	86.860
Eigen vermogen	2.303.276	2.358.922
Jubilea	987	987
Overige voorzieningen	136	0
Voorzieningen	851	987
Vooruitontvangen bedragen	3.755	3.851
Schulden crediteuren	69.127	86.739
Belastingen en sociale premies	43.877	23.002
Overige schulden	144.642	133.569
Kortlopende schulden	261.401	247.161
Passiva	2.565.527	2.607.070

Hoofdbestuur, Raad van Advies en Bonds bureau

Hoofdbestuur

Denise Eikelenboom	voorzitter
Harald Bresser	vicevoorzitter
Hendrik ten Cate	penningmeester
Diederick Hijink	algemeen bestuurslid
Ilona Crommentuyn	algemeen bestuurslid
Amanda Tijben	algemeen bestuurslid

Mutaties

Maarten Haverkamp is afgetreden als voorzitter
Denise Eikelenboom is aangetreden als voorzitter
Ilona Crommentuyn is aangetreden als algemeen bestuurslid
Amanda Tijben is aangetreden als algemeen bestuurslid

Raad van Advies

Maarten van Eeghen MBA
Lt. Gen. André Steur
Ir. Michel Peters
Mr. Jacqueline Prins MA
Dr. Martin Schröder
Anne Cor Groeneveld
Joris Melkert

Mutaties

Lt. Gen. Dennis Luyt is afgetreden
Lt. Gen. André Steur is toegetreden tot de Raad van Advies
Joris Melkert is toegetreden tot de Raad van Advies
Anne Cor Groeneveld is toegetreden tot de Raad van Advies

Medewerkers Bonds bureau

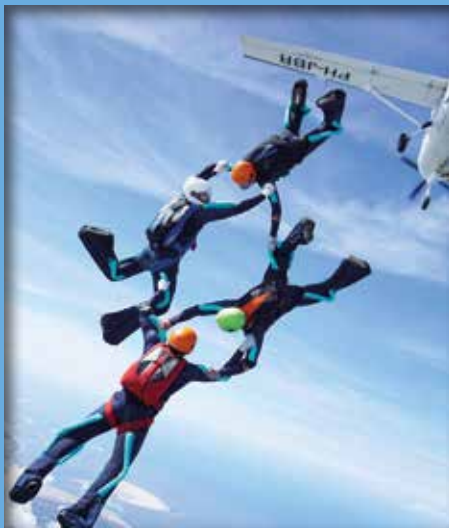
Rembert Groenman	- directeur
Frederike Vonk	- management assistent
Kaylee Slag	- medewerker Ledenservice en KEI
Kim Groenendijk	- medewerker Ledenservice per 1 januari 2024
Jacqueline Zwarteveen	- verenigingsondersteuner en Opleidingen & Examens
Bryan Meijers	- beleidsmedewerker Operations & Veiligheid
Ronald Overdijk	- accountmanager Parachutespringen / hoofd Operations
Ronald de Vries	- medewerker secretariaat Zweefvliegen
Frank Schellenberg	- public affairs en accountmanager Zweefvliegen
Sanne de Bonte	- medewerker Marketing & Communicatie
Britt Mink	- projectmedewerker sportontwikkeling
Hester van Bork	- projectmedewerker
Helen de Mik	- hoofd financiële administratie
Annemieke Derogee	- medewerker financiële administratie
Vacant	- coördinator sportontwikkeling

Mutaties

Frouwke Kuijpers is met pensioen gegaan
Frederike Vonk is een dienstverband aangegaan
Maaike Pauw heeft het dienstverband beëindigd
Annemieke Derogee is een dienstverband aangegaan
Kim Groenendijk is een dienstverband aangegaan

Woordenlijst

ADW	Amsterdam Drone Week	NVL	Nederlandse Vereniging voor Luchthavens
AIP	Aeronautical Information Publication	NVvL	Nederlandse Vereniging voor Luchtvaarttechniek
ALA	Algemene Luchtvaart Afdeling	NVvLG	Nederlandse Vereniging voor Luchtvaartgeneeskunde
ALV	Algemene Ledenvergadering	OSTIV	Organisation Scientifique et Technique du Vol à Voile
AOPA	Aircraft Owners and Pilots Association	QE	Qualified Entity
BOACK	Belgium Open Aerobatic Championship	RB	Radiobesturing
	Koksijde	RBML	Regeling Burger en Militaire Luchthavens Evaluatie
BVLOS	Beyond Visual Line of Sight	RT	Radio-telefonie
CCLR	De KNVvL Centrale Commissie Luchtruim	RvA	Raad van Advies
CIMP	Medico-Physiological Commission (medische commissie FAI)	sBVL	Speciaal Bewijs van Luchtwaardigheid
CLSK	Commando Luchtstrijdkrachten	STEBZ	Stichting Theorie Examens Ballonvaren en Zweefvliegen
CRM	Customer relationship management	TGB	Tijdelijk Gebied met Beperkingen
DCNL	Drone Council Nederland	TMA	Terminal Maneuvering Area
DGLM	Directoraat-generaal Luchtvaart en Maritieme zaken	VC	Veiligheidscommissie
DONAC	Dutch Open National Aerobatic Championship (NK Aerobatics, van VINK)	VINK	Vliegen is een Kunst
DTO	Declared Training Organization	VM	Veiligheidsmanagers
EAS	European Air Sports	VMS-team	Veiligheids Management Systeem-team
EASA	European Aviation Safety Agency	VSV	Vliegtuigbouwkundige Studievereniging
EGU	European Gliding Union		
EMF	European Microlight Federation		
EMFU	European Model Flying Union		
EPFU	European Powered Flying Union		
FAI	Fédération Aéronautique Internationale		
FOYS	Focus On Your Sport		
GA	General Aviation		
HR	Huishoudelijk Reglement		
IALL	Integrale Aanpak Lagere Luchtruim		
ICL	Interprovinciale Contactgroep Luchtvaart		
IL&T	Inspectie Leefomgeving en Transport		
ISC	International Skydiving Commission		
KBBF	Koninklijke Belgische Ballonvaart Federatie		
KEI	KNVvL Examinering Instituut		
LAPL	Light Aircraft Pilot License		
LVC	Luchtverkeerscommissie		
LVC-SF	Luchtverkeerscommissie - Strategisch Forum		
LVNL	Luchtverkeersleiding Nederland		
MCN	Stichting Mobiele Collectie Nederland		
Ministerie van			
IenW	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat		
MLA	Micro Light Aeroplanes		
NACA	Netherlands Association of Commercial Aviation		
NFHL	Nationale Federatie Historische Luchtvaart		
NIN	Nederlands Instituut voor Navigatie		
NKP	Nederlandse Kampioenschappen Parachutespringen		
NLVP	Nederlands Luchtvaart Veiligheidsprogramma		
NRHL	Nationaal Register Historische Luchtvaart		
NRME	Nationaal Register Mobiel Erfgoed		
NVA	Nationale Veiligheidsanalyse		
NVAV	Nederlandse Vereniging Amateur Vliegtuigbouw		



KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING VOOR LUCHTVAART
A HOUTTUINLAAN 16A, 3447 GM WOERDEN
T 0348 437 060
E LEDENSERVICE@KNVVL.NL
I WWW.KNVVL.NL

